

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izveniš nedelje in praznike. // Inzerati do 80 petih vrst a Din 2, do 100 vrst a Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3, večji inzerati petih vrst Din 4.—, Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. // „Slovenski Narod“ velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.— // Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knaflova ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 // NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 // CELJE, celjsko uredništvo: Strassmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; Podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 // JESENICE: Ob kolodvoru 101 // SLOVENI GRADEC, Slomškov trg 5 // Pošta hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

Nemški načrt bodoče Poljske

Po odcepitvi vzhodnih in zapadnih pokrajin, ki jih nameravata obdržati Rusija in Nemčija, bi se ustanovila mala poljska država pod nemškim protektoratom, ki pa bi bila razdeljena na poljski in židovski del — Tja bi Nemčija izselila vse žide z nemškega ozemlja

BUKAREŠTA, 19. sept. e. Glede na vkorakanje ruskih čet na Poljsko poudarjajo v tukajšnjih krogih, da je nemško-ruski pakt določal medsebojno konsultiranje v primeru novih situacij in škodljivih posledic za eno obeh pogodbenih držav. Zatrjujejo, da je ruski vojaški odposlanec v Berlinu zahteval posebno pojasnilo od nemške vlade, kaj prav za prav namerava s Poljsko. Dobil je odgovor, da Nemčija ne namerava okupirati poljskih centralnih pokrajin, toda nemška vojska želi, da v večjih bitkah popolnoma razbije glavno moč poljske vojske, ki še vedno obstoja, ki se pa izogiba bitki in se umika proti vzhodu. Nemška vojska je pripravljena, da preganja poljsko vojsko celo do ruske meje.

Kar se tiče bodoče usode in vloge Poljske, imajo Nemci naslednji načrt: Nemci bodo v sporazumu z novo poljsko vlado, ki bo sestavljena pod nemškim vplivom v okviru poljske države ustanovili v Galiciji avtonomno židovsko pokrajino, v kateri bodo imeli židje administracijo v svojih rokah. T tej židovski pokrajini bodo Nemci naselili židovsko prebivalstvo iz Češke, Moravske, Slovaške, Nemčije in Avstrije, zlasti pa Dunaja, kakor tudi iz zasedenih poljskih krajev. To smatrajo Nemci za nujno potrebno že zaradi tega, ker danes nobena država ne sprejema židov. Na ta način bi bilo rešeno tudi to težko notranje-politično vprašanje Nemčije.

BRUSELJ, 19. sept. e. Po Belgiji so razširjene nemške dopisnice s poljskim zemljevidom, na katerem je obeležen

nemški načrt o četrti delitvi Poljske. Na zemljevidu so modro označene pokrajine, ki naj pripadajo Litvi, rumeno pa kraji, kjer prebiva ruska manjšina. Litva naj bi po tem zemljevidu dobila pas ozemlja, ki se razprostira ob Litvi in mesto Vilno. Ostale pokrajine vzhodno od črte, ki gre severno od Gradnja preko Galistoka proti jugu na tromejo Poljske, Slovaške in Madžarske s Przemyslom vred, pa naj pripadejo Rusiji. Nemčija bi vzela zapadne pokrajine s koridorjem, ostanek pa naj tvori novo poljsko državo.

KOVNO, 19. sept. s. V litovskih političnih krogih izražajo upanje, da bo Rusija pristala na priključitev Vilna k Litvi.

BUDIMPEŠTA, 19. septembra. AA. Havas: Berlinski dopisnik lista „Magyar Ország“ poroča, da se zmerom ne vedo, ali obstoji med Nemčijo in Rusijo konvencija o določitvi demarkacijske črte med obema vojskama, ki zasedata Poljsko. Glasovi o protiruskem gibanju v Ukrajini niso potrjeni. Govore tudi o sklicanju rajstajha, kjer bi Hitler izdal apel, ki bi imel obliko ultimata zahodnim valesilama.

„Poljski protektorat“

London, 19. sept. s. Iz Berlina poročajo, da nemški politični krogi pravijo, da bo iz preostalega dela Poljske, v kolikor si je ne bosta razdelili Nemčija in Rusija, ustanovljena v najboljšem primeru majhna poljska država. Pa tudi ustanovitve takšne države zavisi šele od stališča, ki ga bo poljski narod sedaj zavzel. Ta država bi imela potem značaj protektorata, slično, kakor Češko-Moravska.

Skupna izjava nemške in ruske vlade

Berlin, 18. sept. br. Nemška in ruska vlada sta danes objavili naslednjo skupno izjavo:

Da se prepreči neutemeljene domneve o nalogah na Poljskem operirajočih nemških in ruskih čet, izjavljata vlada nemškega rajha in vlada Sovjetske unije, da operacije teh čet ne zasledujejo nobenega cilja, ki bi ne bil v skladu z interesi Nemčije in Rusije, ali ki bi nasprotoval duhu in črki med Nemčijo in Rusijo sklenjenega nenapadalnega pakta. Naloga teh čet je, da obnove na Poljskem red in mir, ki je bil porušen zaradi razpada poljske države in da omogočijo prebivalstvu Poljske, da ustvari in na novo uredi pogoje svoje državne eksistence.

Nemškemu komunikaciju je dodano še naslednje pojasnilo, ki ga ruski komunikci, izdan v Moskvi, ne vsebuje: Obe vladi zastopata mnenje, da so prenehali obstojati naravni eksistenčni pogoji dosedanje poljske države, ki so manjkali prav za prav že pri njenem osnovanju, in da je ta poljska državna tvorba končno veljavno razpadla. Obe vladi soglašata v tem, da je treba pomagati poljskemu narodu pri ustvaritvi potrebnih pogojev, da se bo lahko dosegel nov, življenjski sposoben državni organizem. To pa je izključno naloga nemške in ruske vlade. Obveznosti, ki sta jih prevzeli Anglija in Francija v cilju, da pomagata Poljski, so postale brezpredmetne. Zato se mora Angliji in Franciji sedaj postaviti vprašanje, zakaj prav za prav hočeta vojno.

Stališče Anglije

Ruski vpad na Poljsko ne more spremeniti odločnosti Anglije, da do kraja izvrši svojo dolžnost

Amsterdam, 19. sept. w. Po poročilih iz Londona je včeraj ves dan zasedal tako zvan ožji kabinet. Chamberlain in Halifax sta v stalnih stikih. Vsa posvetovanja se nanašajo v glavnem na vkorakanje ruskih čet na Poljsko. Angleška vlada bo stopila v stike z ostalimi zainteresiranimi državami, ker smatra, da gre za spremembe, ki se ne tičejo samo Anglije.

London, 19. sept. s. Angleška vlada je ponoči objavila izjavo, v kateri pravi, da je proučila položaj, ki je nastal po ruskem napadu na Poljsko. Vlada ugotavlja, da je bil to z ruske strani napad na zavezniška v trenutku, ko je bila Poljska vezana na obrambo proti nemškemu napadu. Razlogov, ki jih ruska vlada navaja na ta ko-

rak, ni mogoče smatrati kot upravičene. Vse posledice ruskega postopanja sicer še niso razvidne, angleška vlada pa vsekakor ugotavlja, da se ni zgodilo ničesar, kar bi spremenilo odločno voljo angleške vlade, da izpolni Anglija svoje obveznosti do Poljske in z vso energijo nadaljuje začeto vojno, dokler ne bo njen cilj dosežen.

London, 19. sept. w. Današnji „Times“ se bavi z novo nastalim položajem na Poljskem in piše med drugim:

Poljaki dobro vedo, da se usoda njihove države ne bo odločila na Poljskem, marveč drugod. Poljaki so dokazali, da so pripravljeni, dati svoje življenje za svojo domovino in se tudi zavedajo, da jim bo pomagano.

Nevtralnost Rusije

Enostransko tolmačenje ruske taktike ni na mestu — Mnenje Rumunije

LONDON, 19. sept. AA. Reuter: V dobro poučenih krogih mislijo, da vpad ruskih čet na Poljsko ne pomeni avtomatske napovedi vojne Sovjetski Rusiji po britanski vladi in da bi bilo presurjeno sklepati, da je gesta Sovjetske Rusije v celoti v korist Nemčije.

BUKAREŠTA, 19. sept. e. V merodajnih rumunskih krogih poudarjajo,

da Rusi še naprej poudarjajo svojo nevtralnost in pojasnjujejo vzroke, ki so jih napotili do okupacije poljskega ozemlja. Rusija je dala že ponovno dokaz o svoji pripravljenosti ohraniti svoje dobre odnose z Rumunijo. Odgovorni rumunski krogi smatrajo, da bo v bodoče treba še večjo paznjo posvečati odnosom v Moskvi. V ta na-

men je bil tudi imenovan za novega veleposlanika v Moskvi Jurij Davidsu.

Rusi o svojih ciljih

London, 19. sept. j. Moskovski radio je snoči oddajal predavanje, ki se je nanašalo na najnovejši pohod rdeče vojske na Poljsko. Predavatelj je pojasnjeval, da rdeči vojski ni samo do tega, da osvobodijo Belorusije in Ukrajine. Njeni cilji gredo dalje. Naloga sovjetske vojske je, da utre pot komunizmu proti zapadu. Komunizem se je moral l. 1921 ustaviti pred varšavskimi vrati in se je moral nato pred Pilsudskim in poljskim fašizmom umakniti. Prav tako Sovjetska Rusija ne bo

prepustila kitajskega naroda svoji usodi. Kakor doslej tako bo tudi v prihodnje nudila kitajskemu ljudstvu svojo pomoč, da se osvobodi japonskega imperializma.

Ruske grožnje Angliji

Haag, 19. sept. br. DNB poroča, da smatrajo v holandskih krogih v primeru, da bi Anglija napovedala Rusiji vojno, za verjetno, da bi Rusija vkorakala v Indijo.

Blok totalitarnih držav

Stockholm, 19. sept. br. (DNB) Svedski listi poročajo, da je z nastopom Rusije v poljskem vprašanju nastal blok totalitarnih držav, ki sega od Atlantika do Tihega oceana.

Poljska prekinila odnose z Rusijo

Poslaništvo in vsi konzulati na poti v Francijo

Moskva, 19. sept. AA. Havas: Poljski poslanik v Moskvi je dobil nalog od svoje vlade, da takoj zapusti sovjetsko Rusijo. Člani poslaništva in konzulatov iz Moskve, Leningrada, Minska in Kijeva ter dopisnik agencije Pat in njihove družine se danes odpeljuje v Rumunijo.

Bukarešta, 19. sept. s. Člani poljskega poslaništva in konzulatov so na poti v Francijo, kamor bodo potovali preko Rumunije.

Brzjavka Moscickega Rooseveltu

Washington, 19. sept. s. Predsednik poljske republike Moscicki je poslal včeraj predsedniku Rooseveltu brzjavo, v kateri mu sporoča, da so nemška letala na Poljskem obstreljevala in bombardirala nezaščitena mesta. Predsednik Roosevelt je predsedniku Moscickemu takoj brzjav-

no odgovoril. Roosevelt pravi, da so ga vsebina brzjavke, kakor tudi enaka poročila iz drugih virov globoko pretresla. Po odgovorih, ki jih je svojas prejel na svoj apel, je upal, da ne bo prišlo do bombardiranja civilnega prebivalstva. Sedaj pa upa, da bodo odgovorni državniki dali svojim vojaškim poveljnikom potrebna navodila, da se vsaj bombardiranja ustavijo in več ne ponove.

General Sosnowsky poljski diktator?

CERNOVICE, 19. sept. e. Poljaki, ki so snoči prispeli čez rumunsko mejo, pripovedujejo, da se je poljski general Sosnowsky, ki se hori vzhodno od Lvova, proglasil za diktatorja. Odločen je voditi borbo do zadnjega diha.

Poljska vlada v tujini

Začasno ostane v Rumuniji — Proglas predsednika Moscickega poljskemu narodu

BUKAREŠTA, 19. sept. e. Del poljske vlade z maršalom Rydz Smiglyjem je včeraj obdeval v „Palais Metropolitain“ v Cernovicah. Ob 13.30 je imel zunanj: ministri Beck konferenco z rumunskim rezidentom v Cernovicah, nakar je sprejel italijanskega poslanika v Bukarešti. Ob 17 je predsednik republike Moscicki odpotoval s posebnim vagonom proti Krajovu, kjer mu je rumunska vlada določila začasno bivališče za časa njegovega bivanja v Rumuniji. Na postajo so ga spremljali vsi člani bivše poljske vlade in maršal Rydz Smigly. Zunanji ministri Beck bo začasno nastanjen v Slani vodi. Vedove, Maršal Rydz Smigly z generalstvom vred bo interniran v Biskasu, v majhnem mestecu v Moldavski pokrajini. V Cernovicah

je prispel tudi general Haler, znani poljski borec iz svetovne vojne.

BUKAREŠTA, 19. sept. s. Poljski predsednik Moscicki in člani poljske vlade so sedaj na poti iz Cernovic v Bukarešto. Najbrž bodo nadaljevali pot v Anglijo ali Francijo.

LONDON, 19. sept. j. Predsednik poljske republike Moscicki je pred odhodom v tujino izdal proglas na poljski narod, v katerem naznanja svojemu narodu, da je sklenil prenesti vrhovno državno oblast v tujino, odkoder bo s svojimi sodelavci nadaljeval boj do končne zmage. Ni prvi v zgodovini Poljske, pravi predsednik Moscicki v svojem proglasu dalje, da so Poljski napadli z dveh strani. Naposled bo vendarle zmagala pravična stvar poljskega naroda.

Poljaki se ne upirajo rdeči vojski

Cernovice, 19. sept. e. Ruske čete, ki prodirajo v smeri Stanislava v južnem delu Poljske, so včeraj dosegle do rumunske meje v vsej njeni dolžini. Ruske čete na tem delu niso našle na noben odpor Poljakov in po mnenju vojnih strokovnjakov in poljskih opazovalcev, ki prihajajo v Rumunijo, je njihovo napredovanje povsem neovirano. Tu mislijo, da bodo ruske čete že danes zasedle Stanislav in tudi Lvov.

Diplomatski krogi pripisujejo veliki pomen vsem, ki jih stišo poljski oficirji in deloma tudi ameriški vojni ataše, da so nerazoroženi poljski vojski spremljali ruske oklopne enote. To se je primerilo v Kolemci, kjer je 110 ruskih tankov krčilo pot pešadiji. Polex tega zatrjujejo, da so poljske čete dobile nalog od poljske vrhovne komande, da ruskim četam ne nudijo nobenega odpora in da samo proti nemškim četam vodijo najodločnejšo borbo. To potrjujejo tudi izjave vseh Poljakov, prihajajočih v Rumunijo, ki navajajo, da se poljske čete prav nič ne upirajo Rusom.

Velik pomen pripisujejo tudi razgovoru zunanjega ministra Becka z ruskim veleposlanikom Saranovim, ki je nato nenad-

Varšava se še drži

London, 19. sept. s. Kljub vsem napove, dim nemška artilerija še ni pričela sistematično obstreljevati Varšave. Na mesto je padlo doslej samo nekaj topovalnih strel.

London, 19. sept. s. Poljski polkovnik Lipinski je snoči govoril preko varšavske radijske postaje in izjavil, da so branilci mesta včeraj odbili nemški napad na zapadu mesta ter sestrelili več nemških letal nad Varšavo.

London, 19. sept. s. Varšavska radijska postaja je snoči javila, da je bilo mesto včeraj ponovno hudo bombardirano z letali. Napovedovalec je nadalje izjavil, da se Poljaki še drže v Lvovu, Lublinu in Brest-Litovsku.

Varšava, 19. sept. e. Tudi snoči je predsednik varšavske občine imel po radu na govor, v katerem je izjavil, da so meščani,

ne odpotovali v Moskvo. Le na nekaterih odsekih v Beli Rusiji je vendarle prišlo do spopadov med Rusi in Poljaki.

S poljsko-rumunske meje, 19. sept. e. V Vinjaši na reki Dnjestru na rumunski meji nasproti Zalesčiku se doznajajo naslednje podrobnosti o napredovanju ruskih čet. Ruske čete, ki jih spremljajo tanki, so napredovale včeraj okrog 70 km. Severni motorizirani oddelki so našli samo na dva pomembnejša odpora poljskih čet. Severne čete so zasedle kraje Baranoviči, Kremenec, Dubno in Tarnopol, ki so jih branili češki legionarji. Proti jugu so sovjetski oddelki zavzeli Kolomejo in se nahajajo pred Stanislavom. Ruske čete se, kakor zatrjujejo, izogibajo vsakega večjega spopada s Poljaki. Naglo napredovanje Rusov je olajšano zaradi tega, ker se poljske enote ne upirajo sovjetskim četam.

Rusko vojno poročilo

Moskva, 19. sept. s. Jutranje poročilo ruskega generalnega štaba pravi, da se ruske predstrahe blizu Vilni in Lvovu. (Včerašnja poročila so javljala že zavzetje Vilne. Op. ur.) Poljske čete se umikajo brez odpora. Poročilo navaja vrsto mest, ki so bila doslej zasedena.

Prvo srečanje nemške in ruske vojske

Berlin, 19. septembra. e. Vrhovna komanda nemške vojske potrjuje, da so se nemške in ruske čete včeraj sestale pri vojsko pri Brest-Litovsku.

London, 19. sept. s. Rusko vojno poročilo, kakor tudi ruske radijske postaje niso doslej niti z besedo omenile včerašnje srečanje med nemško in rusko vojsko pri Brest-Litovsku.

Vorošilov na fronti

Moskva, 19. sept. br. Maršal Vorošilov je danes prispel k četam rdeče kmečke armade v južni Ukrajini. Rdeči motorizirani oddelki naglo prodirajo. Skoraj nikjer ne nalate na odpor, pač pa jih prebivalstvo navdušeno sprejema. Na rumunsko poljski obmejni postaji štatijski je poveljnik rdečih kmečkih čet izmenjal z rumunskim obmejnim poveljnikom vjudnostne pozdrave in je obenem sporočil, da so vsi upravo ob bivši poljsko rumunski meji prevzele sovjetske oblasti.

Rusi v Vilni

Riga, 19. sept. s. Ruska vojska je vkorakala v Vilno snoči ob 21. Na ulicah je prišlo do manjših bojov s poljskim vojskom.

Riga, 19. sept. AA. Reuter. Sovjetski oddelki so včeraj popolnoma prodrli do kraja Ožmjanj, kakšnih 30 milj od Vilna. Zaradi hitrega prodiranja rdeče armade na Poljsko, so včeraj tuje konzulate v Vilno kar oblegale mnogostevilne osebe, da dobe vizum za tujino. Tuji konzularni zastopniki so zvečine še v Vilnu, toda sprčo pomankanja živeža so vsak trenutek pripravljeni zapustiti mesto.

Na madžarski meji

Budimpešta, 19. sept. s. Motorizirani oddelki ruske vojske so dosegli madžarsko mejo.

Begunci na vseh straneh

Cernovice, 19. sept. e. Posebni dopisnik agencije Stefani javlja, da znaša število beguncev v Rumuniji okrog 30.000. Včeraj je priletelo na rumunsko ozemlje 265 poljskih letal. Ruske čete, ki so odšle iz Kolomeje, so že snoči prispale do obmejne karavle pri Snjatinu.

Nadaljevanje na 2. strani

ki so ostali v Varšavi močnega duha, prav tako tudi vojski, ki bodo branili Varšavo do zadnje kaplje krvi. Vsi branilci Varšave so na svojih mestih. Pri vojskih in meščanih je morala visoka in disciplina močna. Varšava se bo branila do zadnjega človeka.

Tudi v Gdynji se Poljaki že vedno upirajo

Moskva, 18. sept. br. Nemško vojno brodvorje je bombardiralo poljske čete, ki se še vedno bore pri Gdynji in ki je popolnoma odrezana od ostale poljske vojske.

Nemška ofenziva pri Kutnu v zastoju

Rim, 19. sept. br. Italijanski radio je objavil po poročilih agencije Stefani, da je nemška ofenziva pri Kutnu zastala.

Kaj bo s Kitajsko?

Zdi se, da za Čangkajška še ni vse izgubljeno

General Čangkajšek

Ali more Kitajsko zmagati? Z zmago Kitajcev ne računajo mnogi, ki verjamejo vsem iz virov, ki so Kitajski sovražni o demoraliziranem vojaškem vodstvu in o boljševiziranih političnih slojih sodobne Kitajske. Po poročilu Marka Shadourna, ki se je kot poseben poročevalec pariških listov dlje časa mudil na Kitajskem, pa je soditi, da še ni vse izgubljeno za Čangkajško stvar. Shadourn trdi, da je vojaška moč Kitajske od začetka sovražnosti z Japonsko silno napredovala. V juliju 1937. so bile kitajske čete razen Čangkajške divizije zelo slabo opremljene in so imele slabe oficirje ter še slabše dobavitelje živil in opreme. Kitajske čete so brezvestni vojni dobavitelji zalagali z neuporabnim vojnim materialom. Dobavljali so naboje s svinčnimi krogli in celo granate iz lesa. V zadnjih dveh letih pa je Čangkajškova vlada reorganizirala kitajsko armado. Sadovi reorganizacije so se pokazali pri obleganju Hankoua, kjer so se Kitajci izredno junaško postavili Japoncem v bran.

Kantona Kitajci res niso junaško branili. Toda Japonci so mesto zavzeli skoraj brez boja. Danes so vsa mesta Kuantunga utrjena in branijo jih močne vojaške posadke pod vodstvom preizkušenih in hrabrih oficirjev. Mesta Hajnan Kitajci niso branili, ker obramba tega mesta ni bila strateške važnosti v boju z Japonci. Vojaška taktika Čangkajškovih oficirjev obstoja v tem, da puste Japonce prodrati globoko v gorske predele v notranjosti, nakar jih Kitajci v gverilski vojni skušajo uničiti z napadi od strani. Gverilske čete so organizirane in v medsebojni zvezi z radijskimi postajami in letali. Operacije gverilskih oddelkov nadzoruje osrednji generalni štab v 489 okrožjih, katere so Japonci že zasedli. Skupaj štejejo iregularni četniški napadalni oddelki okrog 800.000 mož. Japonci imajo približno toliko vojakov na Kitajskem.

Kitajski četniški oddelki rušijo arzenale, minirajo železniške proge in vojaška skladišča ter povzročajo Japoncem ogromno škodo. Kitajske redne čete štejejo zdaj okrog 200 divizij. Močne so tudi motorizirane kitajske enote. Čangkajšek čaka samo na ugodno priložnost za odločilno ofenzivo proti Japoncem. Pretirane so tudi vesti o vplivu boljševikov v Čangkajš-

skovi vladi. Razen podpredsednika politične službe Čuenlaja, ni v vladi noben voditelj kitajske komunistične stranke. Več komunističnih prvakov pa je članov narodnega političnega sveta, ki je posvetovalni organ vlade in v katerem so zastopani vsi poklici in vse kitajske provincice ter vse veroizpovedi.

Leader kitajskih komunistov Poku je dopisniku Shadournu izjavil, da bodo kitajski komunisti do končne zmage sodelovali z nekomunistično vlado in opustili revolucionarno propagando, ker Kitajsko za uvedbo socialističnega sistema še ni zrela. Na zadnjem kongresu kitajskih komunistov so ugotovili, da ni primerno uveljaviti zdaj na Kitajskem diktaturo komunistične stranke in Kitajsko pretvoriti v sovjetsko socialistično republiko. Tudi po končani vojni z Japonci naj bi kitajska vlada ob sodelovanju komunistične stranke organizirala državo na demokracijskih načelih filozofa francoske revolucije Sunjatsena. Čangkajšek upošteva zmernost komunističnih pripadnikov in zaradi tega sodeluje z 8. armado, katero so organizirali kitajski komunisti s pomočjo Sovjetske Rusije. S tem si je Čangkajšek pridobil avtoriteto tudi med komunisti.

Zdi se, da so Japonci napravili vojaško in diplomatsko napako s podcenjevanjem odporne sile kitajske vojske in s podcenjevanjem Čangkajške kot edinega voditelja vseh Kitajcev. S spretnim diplomatskim manevrom so hoteli Japonci priznati poleg Čangkajške za voditelja kitajske armade tudi glavne predstavnike kitajskih komunistov, da bi s tem zasejali prepričanje v kitajski vladi in razbili enotno vodstvo.

Upoštevati je treba nadalje, da je Japonska zašla v najtežje gospodarsko krizo in da izkazuje njen državni proračun ogromen primanjkljaj. Razblinile so se vse iluzije o zavojevanju Kitajske in njenih prihodnjih bogastev. Zaradi tega se skušajo Japonci rešiti iz zagate, v katero so zašli, odkar se borijo proti Kitajcem. Popolnoma jasno je postalo tudi Japoncem, da Rusija Čangkajška ne bo pustila na cedilu. Vsa ta dejstva nam vsaj nekoliko pomagajo doumeti japonsko pripravljenost za ustavitve sovražnosti proti Rusom v Mongoliji.

Najnevarnejši notranji sovražnik Francije

Ako se rodi v Franciji 300 otrok, se jih rodi v Nemčiji 700 — Ukrepiti proti izumiranju francoskega naroda

Po zadnji statistiki umre v Franciji vsako leto okrog 35.000 prebivalcev več nego se jih rodi. Populacijski problem je eden izmed najbolj perečih vprašanih sodobne Francije. Posebno pereč je postal ta problem s tem, da je Francija zopet v vojnem stanju proti Nemčiji. Francija je dobro oborožena, ima topove, bombardierje in skoraj neizčrpne zaloge municije, zato so Francozi sprejeli borbo z veliko vero v zmago. Kljub temu pa niso pozabili na hujšega sovražnika, kot je oni tam za mejo, to je nazadovanje rojstev.

L. 1876. je število rojstev v Franciji doseglo maksimalno višino 1.022.000. L. 1930.

Število rojstev padlo že na 750.000. L. 1937. se je rodilo v Franciji samo še 616.000 otrok, med temi pa je bilo 40.000 otrok staršev, ki so se priselili v Francijo iz tujih držav. V 61 letih torej od l. 1876. do 1937. je padlo število rojstev za 400.000, čeprav je v tej dobi prebivalstvo Francije naraslo za 3.000.000 priselencev in naraziranih tujcev. Velik je bil tudi padec rojstev v dobi od 1930. do 1937. V teh sedmih letih je število rojstev padlo za 134.000. Povprečno število otrok na družino pada še bolj hitro kot rojstva. L. 1750. je odpadlo v Franciji povprečno pet otrok na eno družino. L. 1830. pa samo štirje otro-

ci, v začetku tega stoletja trije, danes pa odpadeta povprečno dva novorojenčka na eno družino. V štirih generacijah se je torej razmerje med številom otrok in številom družin zmanjšalo za 50 odstotkov. V Parizu samem pride glede na število rojstev in v primeri s številom družin samo še en otrok na družino.

Ce se ne bo posrečilo dvigniti v Franciji števila rojstev in se bo prebivalstvo glede na rojstva in umiranje kretalo v dosedanjem obsegu, se bo l. 1945. v Franciji rodilo samo 475.000 otrok, v l. 1965. samo 280.000 otrok in 1985 samo še 127.000. Presežek umrlih v primeri z rojenimi, ki je znašal lani okrog 35.000, bo pa narasel do l. 1985. na 429.000. Prebivalstvo Francije bi se po tem verjetnostnem računu v 50 letih zmanjšalo za 12.000.000 prebivalcev.

Ze danes je Francija dežela starcev, to je dežela, ki ima največji odstotek nad 60 let starih prebivalcev v primeri z drugimi državami. V bližnji bodočnosti bo v Franciji 30 odstotkov prebivalcev starih nad 60 let, če Francija ne bo s primernimi ukrepi poskrbela za povečanje števila narajšaja.

V letih od 1936. do 1938. se je v Italiji dvignilo število rojstev povprečno za 70.000 letno. V Nemčiji se je število rojstev dvignilo v zadnjih treh letih za 300 tisoč. V Angliji je l. 1935. bilo 120.000 roj-

stev več kakor smrti. Na Japonskem se poveča prebivalstvo vsako leto skoraj za 1.000.000. V vseh evropskih državah skupaj, izven Rusije, se rodi letno okrog 8.000.000 otrok. V Aziji, Kini in na Japonskem pa skupaj okrog 17.000.000 otrok. V zadnjih treh letih je bila Francija edina država v Evropi, v kateri je padlo število rojstev. Francijo ograža premajhna obiludenost, Azijo pa preobiludenost. Ce se v Franciji rodi 300 otrok, se jih v Nemčiji rodi v isti dobi 700.

V mesecih pred začetkom vojne je tudi Francija z zakonskimi določbami sklenila energično zatreti vse vzroke, ki zmanjšujejo njeno vitalno silo. Izdala pa je tudi vrsto dekretov, s katerimi se nadeja dvigniti število rojstev in preprečiti skoraj že katastrofalno izumiranje francoskega naroda. Z zakoni je Francija olajšala gmo-ton stanje družin s tem, da je določila maksimalne najemnine, ki se ravno po številu otrok. Novoporočenci dobivajo od države posebne podpore in po številu otrok se ravnaajo nagrade. Z novimi dekreti je Francija vsaj teoretično docela zaščitila francosko družino. Sprito discipline francoskega naroda v težkih trenutkih je upati, da bodo ukrepi tudi v praksi dosegli svoj namen in da bo Francija s tem premagala tragično dobo padanja rojstev.

V zadnjem vlaku iz Varšave

Potniki, med katerimi je bil tudi dirigent Stokowski, so v gozdu na trebih opazovali borbo v zraku

V zadnjem vlaku, ki je pripeljal iz Varšave v Rigo več sto potnikov, je bil tudi znan dirigent Stokowski, intimen prijatelj igralke Grete Garbo.

Pred odhodom vlaka okoli polnoči so nemški bombardierji začeli metati bombe na kolodvor. Dve uri po odhodu vlaka iz Varšave, se je pojavilo nemško letalo nad vozečim vlakom. Strojevodja je vlak takoj ustavil. Nemško letalo se je izgubilo nad oblake. Četrť ure na to sta se dva nemška bombardierja spustila prav nizko in prišla k strojevodji, da je vlak zopet ustavil. Potniki so planili iz vagonov in se poskrili v bližnji gozd.

Tedaj so začeli nemški letalci bombardirati vlak, ki je vozil za potniškim vlakom in v katerem so bili potniški vojaši. Dva poljska bombardierja sta se spustila v borbo z nemškimi letali. Razvila se je zračna borba, katero so potniki, ki so v največjem strahu, ležali na trebuhu v gozdu, lahko opazovali. Poljski letalci so pregnali oba nemška bombardierja, vlak s potniki je lahko nadaljeval vožnjo, toda med potjo se je moral še dvakrat ustaviti, ker so se nad njim pojavila sovražna letala. Po 36 urni vožnji je vlak prišel do

meje. Potniki so bili docela izčrpani, med njimi je bil tudi Leopold Stokowski, ki ga je vojna vihra po evropski turneji doletela v Varšavi.

Tako je popisal dogodek, pri katerem je bilo življenje Stokowskega v nevarnosti, eden izmed njegovih sopotnikov, ki je pred dnevi iz Rige prišel v Basel.

Propaganda ameriškega filozofa

Slavni ameriški filozof Walter Lippmann se ogorčeno bori s peresom in članki, katere objavlja 160 ameriških dnevnikov za spremembo ameriškega zakona o nevtralnosti. Lippmannovo geslo se glasi: Prodajamo orožje in municijo zaveznikom, kajti le na ta način bomo skrajšali vojno v Evropi!

Ubite živali v Londonu

V londonskem zoološkem vrtu v Southendu so ubili skoraj vse živali, samo nekatere eksotične in redke živali so odpeljali iz zoološkega vrta v posebna zaklonišča. Zrtev evakuacije Londona je bilo 10 levov, več tigrov, volkov in hijen.

MALIOGLASI

Beseda 50 par. davek posebej. Praktični, izjave beseda Din 1 — davek posebej. Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popust za male oglase ne priznamo.

RAZNO

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 5 Din

TRAJNO ONDULACIJO s 6-mesečno garancijo, v modernih frizurah Vam napravi z najnovejšim aparatom za ceno din 50.— »Salon Merlake«, Sv. Petra c. 76. 2510

Male oglase

»Slov. Narod«

sprejema upravo do 9. ure dopoldne.

POHISTVO

nabavita najceneje pri ZORMAN — Breg 14. Stoli že od 13 din dalje, vsa popravila. Politiram oprave najceneje. 2743

SOBE

OPREMLJENO SOBO veliko, lepo in zračno nasproti gor. kolodvoru oddam boljsemu gospodu ali gospodični takoj ali s 1. oktobrom. Naslov pove uprava »Slov. Narod«. 2778

IMOJEN MAJHNO SOBO opremljeno, s posebnim vhom, v Trnovem ali na Glincah. Ponudbe na upravo Sl. Naroda pod »Soba«. 2779

PRODAM

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 5 Din OREHOVA JEDECA IN MED dobite najceneje v »Medarnik, Ljubljana, Židovska ul. 65. T

SUHE HRUSKE, JABOLKA 10 kg din 55.—. Suhe bosenske češnje, zaboj 10 kg din 65.—. franko voznina razpošilja G. Drechsler, Tuzla. 2780

SOKOL

O Hrvatskem Sokolu

se v zadnjih dneh precej piše po naših časnikih in sicer na način, ki ga bivši »Hrvatski Sokolski Savez« zlasti predvojni, ne zasluži.

Meni so razmere precej znane, tudi zgodovina Hrvatskega Sokola, in priznati moram, da so se odločilni činitelji vedno trudili, da se je zlasti v zagrebškem Sokolu, pa tudi pri drugih pozneje ustanovljenih društvi, telovadba smotrno in marljivo gojila.

Ne bom našteval imen vseh zaslužnih delavcev v dobi dolgih desetletij, omenim naj le ime Ceha Hochma, ki je kot telovadni učitelj in organizator mnogo storil na tem polju in so mu drugi uspešno sledili.

Sveveda je v sokolskih društvi bilo in je še povečini tako, da se vzdržujejo s članarino. Telovadbe se udeležuje večina mladina, drugi so pa podporni člani, ki s svojimi prispevki pripomorejo vzdrževati telovadnico, sploh društvene naprave.

Hrvatski Sokol je takoj po svoji ustanovitvi pričel izdajati svoja glasila, ki so izhajala — če se ne motim — do izbruhaprve svetovne vojne.

Tudi tehnična literatura je številna. Vse te okoliščine potrjujejo, da se je Hrvatski Sokolski Savez zlasti v predvojni dobi v polni meri zavedal svoje naloge in bi jo tudi izvršil, da ni vojna prekinila njegovega dela.

Vrhunec delovanja pa je pokazal Savez Hrvatskih Sokolskih društev na I. Hrv. Sokol. zletu v Zagrebu l. 1906, kjer sem sam telovadil in tekmoval.

To je bila sijajna prireditev, na kateri so nastopili poleg Hrvatov Slovenci, Čehi, Poljaki, Srbi in Bolgari. Zlasti poljski Sokoli so vzbujali veliko pozornost z vajami s kopji na himno »Hej Slovane!« Hrvatski Sokol se je pa s svojimi telovadci udeleževal tudi vseh velikih sokolskih izletov v Ljubljani, v Pragi, Beogradu in Sofiji. Kritika, da Hrvatski Sokol ni gojil telovadbe, torej ni utemeljena. Pač pa je za sluga sokolstva, da je zbudilo smisel za gojitev telovadbe med slovanskimi narodi, ter so vse druge organizacije, ki so pozneje nastale iz teh ali drugih vzrokov, le posnetek sokolskega dela.

Sokol I. Ljubljana-Tabor obvešča svoje telovadeče oddelke, da se je prišla redna telovadba in sicer 1. Deca: moška od 6—10. leta vsak ponedeljek in četrtek od 17—18. ure, od 10.—14. leta iste dneve od 18.—19. ure; ženska od 6.—10. leta vsak torek in petek od 17.—18. ure, od 10.—14. leta iste dneve od 18.—19. ure. 2. Narajšaj: moški vsak torek in petek od 19.—20. ure, ženski vsak ponedeljek in četrtek od 19.—20. ure. 3. Članice vsak ponedeljek in četrtek od 20.—21. ure. Vpisovanje vseh oddelkov se vrši pred vsako telovadno uro. Zdravo! Uprava.

L. POGACNIK

NAJBOLJŠI TRBOVELJSKI

premož
KOKS, SUHA DEVA
Bobovičeva 5 — Telefon 20-59

PLETENE STEKLENICE
od 30 — 50 litrov — kdo ima napredaj? Ponudbe s ceno na I. Oblak, Vrhnika, švabičeva 1. 2782

POSEST

Beseda 1.— Din, davek posebej. Najmanjši znesek 15 Din
ARONDIRANO POSESTVO lepo, ugodno napredaj. Četrť ure od postaje Stična. — Novo gospodarsko poslopje, kjer se redi 10 goved in 8 prašičev, ter 3 zaraščene gozdne parcele. Pojasnila daje Mihael Omanen. Višnja gora. 2781

Makulturni papir

preda

uprava »Slovenskega Naroda«
Ljubljana, Knaflijeva ulica šte. 5

NAJBOLJŠA RADIJSKA KEVLJA je

NAŠ VAL

SPORODI evropskih radijskih postaj na vseh valovih, roman, novela, modni pregled, novice iz radijskega sveta, filmska smotna, nagradni naboj.

UPRAVA: Ljubljana, Knaflijeva ulica 5.
Mesečna naročnina samo 12.— dinarjev.

ZA P. MELNIKOVA.

ZAGONETNA SMRT KNEZA KOSTROVA

ROMAN

— Vi tudi?« je vprašal Oleg Kirilovič.
— Da, jaz tudi, — je odgovoril Murzajev.
— Ljubezen dveh moških do ene ženske vodi vedno v sovraštvo med njima, — je dejal Oleg Kirilovič zamišljeno — lahko ju pa tudi združi v zvestem prijateljstvu za vse življenje.

— Da, zlasti če se je izkazala nedostojno njune ljubezni in ljubezni kogarkoli drugega, — je odgovoril Murzajev.

Znova je zavladala tišina. Znova sta sedela molče pred portretom žene, ki sta jo oba ljubila. Solnčni žarek je bil že davno zapustil platno portreta. Namestu njega je legla nanj senca. Nad izrezanim listom je bilo ostalo platno krepko nategnjeno. Spodaj je bilo pa nekoliko skrito. Oko nad razrezanim mestom je bilo ohranilo pogled, poln ljubezni in nežnosti, dočim je imelo drugo za gubo izraz lakave mrznje. Ustnice so bile skrivljene v zaničljiv nasmehek. Oblika brade je zbujala pozornost s svojim elegantnim obrisom. Senca na čelu je dajala vsemu obrazu mračen, skrivnosten izraz. Ko se je Oleg Kirilovič nehote ozrl na portret, je zdrhtel, se stisnil k Murzajevu in zašepetal v mišičnem strahu:

— Poglejte, nestvor z dvema obrazoma! Smehljiva se nama na sliki. Oživila je, vampir! Lahko oživi.

Preveč sem dal iz svoje duše v njeno podobo. Ne manj od Pygmaliona, ki je pod njegovim nožem oživila njegova marmornata Galie. Zdaj zdaj stopi s slike, da se mi osveti za uničenje portreta.

— Ne napenjanje do skrajnosti svojih živcev!

Izraz obraza na portretu je presenetil tudi Murzajeva, ko se je ozrl tja, kamor je kazala iztegnjena roka ogorčenega kneza, ki je bil zopet dobl živčni napad. Murzajev je vstal, potegnil z mize svilen prt in zakril z njim sliko.

— Pravim vam, nikar ne napenjanje svojih živcev do skrajnosti, Oleg Kirilovič! — mu je prigovarjal Murzajev in mu znova natočil kozarec vode. — Potolažite se! Odveč bi bilo mučiti se, ko sva spoznala to bitje tako, kakršno je. Pričarala sva si bila pred očmi o nji angelsko predstavo, v resnici je bila pa satan. No, naj dela pokoro za svoj zločin! Njena duša pojde v pekel, ali pa bo ta podla ženska obsojena na dosmrtno ječo.

— Kaj? Kaj? Na dosmrtno ječo? Nevesta kneza Kostrova? Neumnost! Razmišljal sem o tem, ko me je presenetila s svojim pogledom, — je dejal knez. Vstal je in jel hoditi po sobi.

— Pravite, naj se ne mučim! Ali pa veste, kaj me muči? Z zamahom tega noža sem ubil dva človeka hkrati: sebe s tem, da sem se odkril ljubezni, in umetnika, ker sem uničil njegovo delo, eno najboljših, kar sem jih ustvaril. Pravite na dosmrtno ječo. To pomeni javno sodno obravnavo, zbor senzacij željnega občinstva, množico reporterjev v lovu za senzacionalnimi vestmi in pa neizogibno ugotavljanje intimnega razmerja med mojim pokojnim bratom in to žensko. Ne, o tem morava razmišljati.

Hodil je še vedno po sobi in bil je globoko zamišljen. Na divanu sedel Murzajev ga je opazoval. Potem je odšel knez v sosedni kabinet. Murzajev je slišal, kako nekaj odpira. Ko se je vrnil, je položil na mizo pri oknu torbico, potem je pa jel znova hoditi po sobi.

— Ariadna Maharadzjeva je blagovolila priti, — je sporočil na pragu stoječi sluga.

— Naj počaka! — je zamrmral Oleg Kirilovič malone srdito in se ustavil sredi sobe.

Ko je sluga odšel, je stopil knez k Murzajevu in ga vprašal:

— Ivan Grigorjevič. Kdo razen naju dveh ve ta hip vse, kar ste mi danes povedali?

— Še dva človeka.

— Samo ta dva in nihče drugi? Kaj pa Praskovja Vasiljevna?

— Razen nas štirih. Še nihče ničesar ne ve. Praskovja Vasiljevna ne ve, v kakšni zvezi je bila zaslšana glede rane, izvirajoče od pasjih zob.

— Kdaj hočete izročiti zbrano gradivo sodišču?

— Takoj od vas sem se hotel napotiti k preiskovalnemu sodniku.

— Kdaj bi mogla biti v takem primeru gospodična Maharadzjeva aretirana?

— Drevi ali najpозnejše jutri jutraj. Oleg Kirilovič je umolknil. Na obrazu se mu je poznalo, da bi rad nekaj rekel Murzajevu, pa ne more z besedo na dan. Še dvakrat je šel po sobi sem in tja, končno se je pa obrnil k njemu:

— Nekaj bi vas rad prosil. Moja prošnjaja je zelo važna. Rad bi vas prosil, da bi mi storili uslugo v imenu pravkar sklenjenega prijateljstva med nama.

— Za vas storim vse, kar bo v mojih močeh, Oleg Kirilovič!

— Ne žurite se z obljubo! Bojim se, da boste mojo prošnjo takoj odbili, čim jo zgovorim, ker bo nasprotovale vaši dolžnosti.

— Ne razumem, kaj bi mogli pričakovati od mene, kar bi bilo v nasprotju z dolžnostjo poštenega človeka?

— Frosil bi vas, da počakate dva dni z izročitvijo zbranega gradiva sodišču. Samo dva dni. Danes je ponedeljek. Svojo prošnjo sem izrekel ob treh popoldne. Obljubite mi, da do srede ob treh popoldne ne posetite niti preiskovalnega sodnika niti državnega tožilca in da ne črnete nikomur niti besedice o tem, kar ste mi povedali.

— Zakaj želite to? — je vprašal Murzajev neodločno.

— To vam povem v sredo. Tega dne, pa naj se zgodi karkoli, čim odbije ura tri, lahko prestopite prag sodišča, ne da bi se oglasili pri meni. Prosim vas, da bi molčali samo osem in štirideset ur, niti ure več!

— Kaj nameravate storiti? — je vprašal Murzajev, zroč na kneza.

— Ne, kaj, česar ne boste uporabili kot uradna oseba, — s čimer boste pa soglašali kot človek, ki je spoznal nesrečno ljubezen.

— Na kaj opirate svojo domnevo?

— Na tajno vašega srca, ki ste mi jo odkrili. Izpolnite mojo prošnjo v imenu najinega prijateljstva in v imenu najine razočarane ljubezni do iste ženske. Hočete? Soglašate? Ali mi sežete v roko? — je prosil knez, stoječ z iztegnjeno desnico pred Murzajevim.